

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 16.3.2023 r.
COM(2023) 168 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.

Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.

Europejskie przedsiębiorstwa są siłą napędową naszego społeczeństwa, gdyż tworzą miejsca pracy, innowacje i dobrobyt. **Konkurencyjność i wydajność** są zasadniczymi warunkami do tego, by przedsiębiorstwa mogły się rozwijać; kwestie te są od dziesięcioleci w centrum polityki UE.

W obliczu niedawnych kolejnych kryzysów UE szybko wypracowała wspólną i skoordynowaną reakcję, pokazując, że nasza wspólna siła jest większa niż suma wysiłków wszystkich państw członkowskich. Zakłócenia w łańcuchach dostaw spowodowane pandemią COVID-19 i rosnące ceny energii będące skutkiem wykorzystywania przez Rosję gazu jako broni wystawiły model europejski na wielką próbę. Wyzwania te zmusiły nas do dostosowania dobrze sprawdzonej polityki gospodarczej i przemysłowej, aby móc nadal zapewniać naszym obywatelom i przedsiębiorstwom dobrobyt i stabilność oraz być jednym z głównych graczy na arenie międzynarodowej. Jednak to nie na zarządzaniu kryzysowym tworzy się solidną gospodarkę dostosowaną do przyszłych wyzwań, która zabezpieczy nasz dobrobyt i znaczenie w skali globalnej. Wydajności gospodarki nie można budować tylko na podstawie środków reaktywnych.

Trzeba teraz skupić się na długoterminowej konkurencyjności UE w coraz trudniejszym kontekście geopolitycznym. Nadszedł **czas, by spojrzeć w przyszłość po 2030 r.**, gdyż właśnie na ten rok wyznaczono większość celów polityki UE.

Niniejszy komunikat ma stanowić wkład w dyskusje przywódców na temat długoterminowej konkurencyjności i wydajności europejskiej gospodarki. Europejskie przedsiębiorstwa są zmuszone decydować o swoich przyszłych inwestycjach w obliczu niepewności, ograniczeń podaży oraz nie zawsze uczciwej konkurencji.

UE może wykorzystać swoje mocne strony i osiągnąć więcej niż tylko próbować nadrobić zaległości i zniwelować lukę w zakresie wzrostu i innowacji. **Przyszłościowe, dobrze zdefiniowane i skoordynowane ramy UE przyczynią się do rozwoju dobrze prosperujących przedsiębiorstw, zdolnych do konkurowania na rynku światowym, oferujących atrakcyjne miejsca pracy i wyznaczających globalne standardy.** Aby skierować gospodarkę UE na ścieżkę zrównoważonego wzrostu po 2030 r., UE i jej państwa członkowskie muszą w sposób aktywny zadbać o ulepszenia strukturalne, odpowiednio ukierunkowane inwestycje i środki regulacyjne zgodnie ze wskazówkami przedstawionymi w niniejszym komunikacie. Nadszedł czas, by działać teraz inaczej, gdyż dla długoterminowej konkurencyjności UE jest to moment przełomowy.

I. Dzisiejsza konkurencyjność UE

Unia Europejska może być z wielu rzeczy dumna. Jest jednym z trzech głównych regionów gospodarczych na świecie, a jej handel towarami i usługami z resztą świata stanowi 16,2 %¹ światowego handlu, co jest odsetkiem jeszcze wyższym niż udział UE-27 w światowym PKB, który wynosi prawie 15 %². Bardziej szczegółowa analiza pokazuje jednak, że od połowy lat 90. ubiegłego wieku **średni wzrost wydajności w UE jest niższy niż w innych**

¹ Obliczenia własne na podstawie WB-WDI (<https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>)

² [Przewodnik statystyczny DG ds. Handlu – sierpień 2022 r. \(europa.eu\)](#).

dużych gospodarkach, przez co różnica w poziomach wydajności staje się coraz większa. Dodatkowy problem stanowią zmiany demograficzne. Z analiz wynika, że UE nie może się także równać z innymi częściami świata pod względem niektórych technologii przekrojowych i pozostaje w tyle we wszystkich trzech aspektach, tj. innowacji, produkcji i wdrażaniu³, oraz nie wykorzystuje najnowszych osiągnięć technologicznych, które umożliwiają przyszły wzrost.

Dwojaka transformacja umocowana w Europejskim Zielonym Ładzie⁴ i programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”⁵ **stymuluje wzrost i modernizację gospodarki UE**, otwierając nowe możliwości rynkowe i pomagając uzyskać przewagę konkurencyjną na rynkach światowych. W latach 1990–2021 gospodarka UE odnotowała wzrost o ponad 61 %, a emisje spadły o 28 %, co wyraźnie świadczy o oddzieleniu wzrostu od emisji CO₂. Przemysł w dużym stopniu scyfryzowany będzie w stanie produkować w sposób bardziej inteligentny, wydajny, bezpieczny i czysty. Wydajność przedsiębiorstw już inwestujących w innowacyjne rozwiązania wykorzystujące potencjał danych i analitykę danych wzrasta o około 5–10 % szybciej niż przedsiębiorstw, które takich inwestycji nie czynią⁶.

Aby wspierać odbudowę po pandemii, Komisja wyznaczyła drogę w kierunku promowania **inwestycji i reform**. Oprócz Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności do dwojakej transformacji przyczynia się wiele programów UE, na przykład 35 % łącznych wydatków ze wszystkich programów UE przeznaczonych jest na osiągnięcie celów klimatycznych. W niedawno ogłoszonym **planie przemysłowym Zielonego Ładu**⁷ Komisja określiła, co jest potrzebne, by sektor neutralny emisyjnie pozostał konkurencyjny w perspektywie średnioterminowej, i podkreśliła konieczność szybszych i prostszych procedur umożliwiających rozwój przedsiębiorstw. Na potrzeby wdrażania odnawialnych źródeł energii, surowców krytycznych i technologii produkcyjnych neutralnych emisyjnie uproszczono procedury administracyjne i usprawniono wydawanie pozwoleń; zmiany te zostaną z upływem czasu przeanalizowane pod kątem ich szerszego wdrożenia. Wszystko to przeprowadzono w sposób ukierunkowany i bez uszczerbku dla wysokich standardów zrównoważonego rozwoju.

II. Pobudzanie konkurencyjności po 2030 r.

Obecnie panuje powszechny konsensus co do **europejskiego modelu wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, opartego na trwałej konkurencyjności, bezpieczeństwie gospodarczym, handlu oraz otwartej strategicznej autonomii i uczciwej konkurencji, jako źródła dobrobytu.**

Podstawą trwałej konkurencyjności jest wzrost wydajności, zrównoważoność środowiskowa, stabilność makroekonomiczna i sprawiedliwość. Bezpieczeństwo gospodarcze to zdolność gospodarki UE do przetrwania wstrząsów i ochrony własnych interesów dzięki odpornym

³ Są to automatyzacja następnego poziomu, przyszłość łączności, infrastruktura rozproszona, obliczenia nowej generacji, stosowana sztuczna inteligencja, przyszłość programowania, architektura zaufania, rewolucja biologiczna. UE jest liderem w produkcji i wdrażaniu materiałów nowej generacji oraz w dziedzinie czystych technologii. McKinsey [securing-europes-competitiveness-addressing-its-technology-gap-september-2022.pdf](https://www.mckinsey.com/sectors/europe/securing-europes-competitiveness-addressing-its-technology-gap-september-2022.pdf) ([mckinsey.com](https://www.mckinsey.com))

⁴ COM(2019) 640 final.

⁵ COM(2021) 118 final.

⁶ OECD (2015). Data-driven innovation: big data for growth and well-being, OECD Publishing, Paryż.

⁷ COM(2023) 62 final.

i zróżnicowanym łańcuchom dostaw oraz dobrze funkcjonującym unijnym przedsiębiorstwom. Dążąc do otwartej strategicznej autonomii, UE przywiązuje dużą wagę do otwartego handlu, a jednocześnie bierze na siebie odpowiedzialność za kształtowanie bardziej zrównoważonego i sprawiedliwego świata, budowanie własnych zdolności do zwiększania odporności i obronę przed wymuszaniem i nieuczciwymi praktykami.

Wnioski można wyciągnąć z historii Unii Europejskiej. Szeroko zakrojone programy i reformy na szczeblu wspólnotowym o wyraźnym wymiarze dotyczącym konkurencyjności, takie jak *wspólna polityka handlowa* w latach 50. XX wieku oraz *Program na rzecz jednolitego rynku* w latach 80. XX wieku, przyczyniły się do zwiększenia aktywności gospodarczej i wydajności. **Bardziej zdecydowane wspólne działania na szczeblu UE mogą ponownie stymulować dobrobyt i wydajność.**

To nasz europejski system praw i wartości, oparty na ugruntowanym europejskim modelu społecznym o **równych szansach dla wszystkich** i gospodarce rynkowej, który nie pozostawia nikogo samemu sobie, przyciąga obywateli i przedsiębiorstwa do UE. UE, opierając się na Europejskim filarze praw socjalnych, jest liderem, jeśli chodzi o większość aspektów włączenia społecznego⁸. Solidne instytucje, stabilne ramy makroekonomiczne, w tym dobrze funkcjonujący rynek pracy, stabilna sytuacja w zakresie zadłużenia oraz polityka nastawiona na stabilne ceny będą nadal czynnikami warunkującymi konkurencyjność UE. Praworządność gwarantuje prawa podstawowe i wspiera stabilne, przewidywalne i sprzyjające inwestycjom otoczenie biznesowe, w którym istnieje gwarantowane prawo dochodzenia roszczeń. W tym samym duchu dobrami UE są również wysokiej jakości infrastruktura i kapitał ludzki z dobrze wykształconą i wyszkoloną siłą roboczą.

W ramach **europejskiego semestru** Komisja będzie nadal przedstawiać analizy i proponować zalecenia dla poszczególnych krajów w celu wyeliminowania głównych przeszkód na drodze do trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu w państwach członkowskich, zapewniając skuteczny impuls dla reform w celu stworzenia **odpowiednich warunków do zwiększenia konkurencyjności i wydajności**, w tym w odniesieniu do polityki fiskalnej i stabilności makroekonomicznej.

Aby wesprzeć konkurencyjność Europy w przyszłości, Komisja proponuje, by kierować się dziewięcioma wzajemnie potęgującymi się czynnikami. Drugim obszarem działania – bazując na tych dziewięciu czynnikach – będzie aktywna praca Komisji na rzecz **stworzenia ram regulacyjnych sprzyjających wzrostowi gospodarczemu.**

⁸ Współczynnik Giniego, który mierzy nierówności dochodowe, wynosi w UE 30, podczas gdy w USA kształtuje się on na poziomie 41, a w Chinach wynosi 39,7. Tendencje w zakresie ogólnych nierówności dochodowych wykazują stały spadek [Wskaźniki na tablicy wskaźników społecznych – Europejski filar praw socjalnych – Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1).

1. Funkcjonujący jednolity rynek

Jednolity rynek obejmuje 23 mln przedsiębiorstw zatrudniających prawie 128 mln osób i przyczynia się do strukturalnego wzrostu PKB UE o około 9 %⁹. Zapewnia on przedsiębiorstwom dostęp do bazy klientów liczącej ponad 440 mln osób i stanowi podstawę do transgranicznego rozwoju i osiągnięcia korzyści skali.

W komunikacie „30-lecie jednolitego rynku”¹⁰ przeanalizowano osiągnięcia i potencjał jednolitego rynku, wskazując obszary, w których istnieje margines do działania, by go pogłębić i wyeliminować bariery.

Jednolity rynek jest niewątpliwie podstawą konkurencyjności UE i pozostanie taką podstawą także w przyszłości. Jednolity rynek sprawia, że cztery podstawowe wolności zapisane w Traktacie stają się rzeczywistością.

Priorytetem pozostaje zapewnienie równych warunków działania na jednolitym rynku i na rynkach światowych. Dla przedsiębiorstw jednolity rynek jest główną siłą napędową wzrostu, wydajności i konkurencyjności. Dla konsumentów na całym świecie źródłem zaufania jest to, że produkty kupowane w Unii są bezpieczne i wysokiej jakości oraz są produkowane z poszanowaniem wysokich standardów pracy i ochrony środowiska. Jak

⁹ [Legal obstacles in Member States to Single Market rules](#) [Przeszkody prawne w państwach członkowskich dla przepisów jednolitego rynku], Departament Tematyczny ds. Polityki Gospodarczej, Naukowej i Jakości Życia, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej, Parlament Europejski, listopad 2020 r.

¹⁰ Komunikat: 30-lecie jednolitego rynku, COM(2023)162 final.

wskazano w komunikacie „30-lecie jednolitego rynku”, prawidłowa i terminowa transpozycja prawa UE ma kluczowe znaczenie dla zagwarantowania, że przepisy dotyczące jednolitego rynku osiągną zamierzone skutki.

Solidna polityka konkurencji musi pozostać centralnym elementem naszych wysiłków. Ma ona kluczowe znaczenie dla innowacji i obniżenia cen dla konsumentów w UE¹¹. Komisja przeprowadza obecnie przegląd obejmujący ponad 20 pakietów reguł konkurencji i wytycznych dotyczących konkurencji we wszystkich swoich instrumentach, aby uwzględnić istotne zmiany, jakie zaszły w ostatnich latach, w szczególności cyfryzację i nowe sposoby oferowania towarów i usług, a także odzwierciedlić fakt, że wymiany handlowe są coraz bardziej wzajemnie powiązane i zglobalizowane. Komisja wprowadziła również nowe narzędzia służące przeciwdziałaniu nowym zagrożeniom dla konkurencji. Akt o rynkach cyfrowych ma zapewnić, by duże przedsiębiorstwa prowadzące platformy nie zakłócały uczciwej konkurencji. Rozporządzenie w sprawie subsydiów zagranicznych chroni równe warunki działania dla wszystkich przedsiębiorstw na jednolitym rynku poprzez przeciwdziałanie zakłóceniom powodowanym przez subsydia zagraniczne. Jednocześnie Komisja będzie nadal w pełni wykorzystywać instrumenty ochrony handlu i oparte na zasadach handlu międzynarodowy do walki z nieuczciwymi praktykami handlowymi, takimi jak dumping i subsydia zakłócające konkurencję.

Dalsza integracja jednolitego rynku, jak określono w komunikacie „30-lecie jednolitego rynku”, wymaga wyeliminowania barier i skupienia się na niektórych sektorach. Komisja będzie na przykład dążyć do dalszego wdrażania zasady jednorazowości, w tym za pośrednictwem **punktów kompleksowej obsługi**, w obszarach takich jak podatki, cła oraz obowiązek sprawozdawczy¹². Jeśli chodzi o udoskonalenie i ukończenie jednolitego rynku usług, istnieje nadal znaczny potencjał.

Dalsze **poszerzanie i pogłębianie jednolitego rynku jest najbardziej opłacalnym środkiem zapewniającym wydajność w UE**. Poziom integracji handlu towarami i usługami podwoił się w ciągu ostatnich 30 lat, ale integracja w dziedzinie usług, na które przypada około 70 % PKB UE, pozostaje na znacznie niższym poziomie, niż jest to w przypadku towarów.

Do monitorowania tego czynnika proponuje się następujący kluczowy wskaźnik efektywności:

Kluczowy wskaźnik efektywności	Źródło	Cel	Najnowsze dostępne dane
1 Integracja na jednolitym rynku (handel a PKB)	Tabela wyników jednolitego rynku	Wzrost	23,5 % w przypadku towarów (2021 r.) 6,75 % w przypadku usług (2021 r.)
2 Wskaźnik braku zgodności	Tabela wyników	0,5 %	1,3 % (2021 r.)

¹¹ COM(2021) 713 final.

¹² Inicjatywy takie jak punkt kompleksowej obsługi w dziedzinie VAT w handlu elektronicznym, który ma zastosowanie od lipca 2021 r.; wniosek dotyczący europejskiego pojedynczego punktu dostępu (ESAP) mający na celu poprawę publicznego dostępu do informacji finansowych i informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do podmiotów, będący przedmiotem negocjacji (COM(2021) 723 final) lub system techniczny oparty na zasadzie jednorazowości dostępny za pośrednictwem jednolitego portalu cyfrowego UE.

2. Dostęp do kapitału prywatnego i inwestycje

Inwestycje prywatne stanowią ponad 85 % łącznych inwestycji w UE¹³. Inwestycje niezbędne do przyspieszenia transformacji ekologicznej i cyfrowej, zwiększenia odporności i pobudzenia konkurencyjności Unii będą musiały pochodzić przede wszystkim z sektora prywatnego. Aktualna wielkość i głębokość rynków kapitałowych UE jest niewystarczająca, aby wspierać wzrost gospodarczy UE w przyszłości. Kapitalizacja rynku akcji w UE, wyrażona jako odsetek PKB, jest o ponad połowę mniejsza niż w Stanach Zjednoczonych, a także niższa niż w Japonii, Chinach i Zjednoczonym Królestwie. Europejczycy oszczędzają jednak znacznie więcej od Amerykanów. Unijny sektor kapitału wysokiego ryzyka jest 20 razy mniejszy niż analogiczny sektor w Stanach Zjednoczonych¹⁴. Większość inwestycji kapitału wysokiego ryzyka koncentruje się w kilku państwach członkowskich UE.

Konkurencyjna gospodarka wymaga efektywnego dostępu do finansowania. Chociaż wsparcie publiczne odgrywa kluczową rolę jako czynnik umożliwiający mobilizację inwestycji, to ze względu na samą skalę potrzeb niezbędne jest znaczne finansowanie prywatne. Dostęp do finansowania w UE bardzo się w ostatnich latach poprawił, ale kapitał wysokiego ryzyka (w szczególności udostępniany na potrzeby rozwoju i zwiększania skali działalności) jest nadal ograniczony.

Pogłębienie unii rynków kapitałowych ma zasadnicze znaczenie dla odblokowania inwestycji prywatnych, dywersyfikacji źródeł finansowania i efektywnej alokacji kapitału w całej UE. Rozwój rynków kapitałowych i ich transgraniczna integracja umożliwią przedsiębiorstwom dostęp do różnych źródeł finansowania i możliwości inwestycyjnych przy rozpoczynaniu działalności i podejmowaniu decyzji o zwiększaniu skali działalności w Europie. Aby ułatwić inwestycje transgraniczne, UE musi ponadto przezwyciężyć rozdrobnienie. Wymaga to bardziej spójnych przepisów dotyczących niewypłacalności, uproszczonego dostępu do rynków kapitałowych, w szczególności w przypadku mniejszych przedsiębiorstw, większego zaangażowania inwestorów indywidualnych na rynkach kapitałowych, solidnej infrastruktury rynkowej, łatwego dostępu do informacji finansowych i bardziej zintegrowanego nadzoru.

Komisja jest gotowa udzielić pełnego wsparcia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, aby szybko przyjęły one jej wnioski legislacyjne i były gotowe do bardziej ambitnych działań, tak teraz, jak i w przyszłości. Wszystkie wnioski w ramach planu działania na rzecz unii rynków kapitałowych powinny zostać przyjęte przed końcem kadencji obecnej Komisji. Musimy zacząć działać natychmiast.

¹³ Inwestycje sektora instytucji rządowych i samorządowych ogółem jako % całkowitych nakładów brutto na środki trwałe. PKB i wydatki – inwestycje według sektorów – dane OECD.

¹⁴ Ocena na podstawie przepływów (2021 r.; źródło: InvestEurope for the EU; the National Venture Capital Association for the US).

Podstawowe znaczenie dla konkurencyjności gospodarki UE ma również dokończenie tworzenia unii bankowej. Jako że 75 % pożyczek udzielanych przedsiębiorstwom pochodzi z banków w UE, silna unia bankowa jest kluczowa dla stabilności finansowej. Komisja podejmie działania następcze w związku z oświadczeniem Eurogrupy dotyczącym przeglądu ram zarządzania kryzysowego i gwarantowania depozytów¹⁵.

Unia rynków kapitałowych i unia bankowa nie są politykami sektorowymi – stanowią podstawę dobrej kondycji całej gospodarki europejskiej.

Kluczowe znaczenie dla wspierania wzrostu gospodarczego i inwestycji prywatnych mają również **unijne ramy podatkowe**, w szczególności poprzez usuwanie barier podatkowych dla inwestycji transgranicznych. Zgodnie z zapowiedzią Komisja przedstawi wnioski dotyczące ogólnounijnego systemu podatku u źródła oraz nowych ram opodatkowania dochodów przedsiębiorstw w Europie (BEFIT).

Od czasu kryzysu finansowego **ramy regulacyjne dotyczące usług finansowych** poddano istotnym zmianom, aby zapewnić stabilność i wspierać rozwój rynków kapitałowych. Chociaż stabilne ramy sprzyjają tworzeniu środowiska przyjaznego dla biznesu i pewności prawa dla uczestników rynku, przepisy dotyczące usług finansowych powinny wykorzystywać możliwości wynikające z innowacji i zmian technologicznych, a jednocześnie uwzględniać pojawiające się zagrożenia, zgodnie ze strategiami w zakresie finansów cyfrowych i płatności detalicznych¹⁶.

UE stała się **liderem w dziedzinie zrównoważonego finansowania na arenie międzynarodowej**. Jest orędowniczką konwergencji standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju na szczeblu światowym, w szczególności za pośrednictwem międzynarodowej platformy ds. zrównoważonego finansowania. Komisja będzie dążyć do możliwie jak największego usprawnienia wdrażania obowiązków ujawniania informacji, podtrzymując jednocześnie unijne ambicje w zakresie transformacji ekologicznej i zapewniając wytyczne dla przedsiębiorstw¹⁷. Trwają prace nad kompleksową oceną wdrażania rozporządzenia w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych.

Pobudzać i mobilizować inwestycje prywatne mogą publiczne fundusze kapitału zaangażowanego. Owocem działań Europejskiej Rady ds. Innowacji ustanowionej w ramach unijnego programu „Horyzont Europa” jest jak dotąd ponad 112 „centaurów”¹⁸ i ponad 12 „jednorożców”, a to dzięki ułatwieniu dostępu do finansowania i usług doradczych. Program InvestEU ma na celu uruchomienie finansowania o wartości ponad 372 mld EUR, głównie prywatnego, skoncentrowanego na obszarach priorytetowych, przy czym Komisja współpracuje z EBI i innymi partnerami wykonawczymi przy opracowywaniu zestawu produktów, który odpowiada obecnym potrzebom, m.in. za sprawą specjalnych produktów

¹⁵ [Oświadczenie Eurogrupy w sprawie przyszłości unii bankowej z dnia 16 czerwca 2022 r. – Consilium \(europa.eu\)](#) [Oświadczenie Eurogrupy w sprawie przyszłości unii bankowej \(16 czerwca 2022\) – Consilium \(europa.eu\)](#)

¹⁶ COM/2020/591 final i COM/2020/592 final. Komisja zaproponuje na przykład ramy umożliwiające ewentualną emisję przez Europejski Bank Centralny cyfrowego euro.

¹⁷ Komisja przedstawiła już wytyczne w sprawie obowiązku ujawniania informacji, na przykład w odniesieniu do systematyki, a do połowy 2023 r. opracuje dalsze wytyczne w odniesieniu do rozporządzenia w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych.

¹⁸ Centaury lub aspirujące jednorożce to pojęcia na określenie przedsiębiorstw typu start-up, które osiągnęły wycenę o wartości ponad 100 mln EUR. Jednorożce to przedsiębiorstwa typu start-up, które osiągnęły wycenę o wartości ponad 1 mld EUR.

w zakresie kapitału wysokiego ryzyka we wczesnej lub wzrostowej fazie rozwoju przedsiębiorstw. Nie wystarczy to jednak do zaspokojenia potrzeb przyszłości. W związku z tym Komisja analizuje, w jaki sposób można zwiększyć ogólne finansowanie InvestEU, w szczególności w okresie od 2024 r. do 2027 r. Ponadto ważną rolę w przyciąganiu prywatnych inwestycji w krytyczne i powstające technologie na potrzeby transformacji ekologicznej i cyfrowej będzie odgrywał przyszły Europejski Fundusz na rzecz Suwerenności.

Wysoki poziom inwestycji prywatnych jest dowodem wiary w konkurencyjność Europy. Kapitał wysokiego ryzyka uzupełnia finansowanie ze strony banków bardziej zróżnicowanymi modelami finansowania dla przedsiębiorstw, w szczególności dla młodych przedsiębiorstw innowacyjnych. UE musi zwiększyć wysiłki, aby oferować odpowiednie możliwości na równi z innymi wiodącymi gospodarkami.

Do monitorowania tego czynnika proponuje się następujące kluczowe wskaźniki efektywności:

Kluczowy wskaźnik efektywności	Źródło	Cel	Najnowsze dostępne dane
3 Inwestycje prywatne netto jako odsetek PKB	Tabela wyników jednolitego rynku	Wzrost	3,2 % (2021 r.) 2,6 % (2020 r.)
4 Inwestycje z wykorzystaniem kapitału wysokiego ryzyka	Tabela wyników jednolitego rynku	Wzrost	0,48 % (2021 r.) 0,03 % (2018 r.)

3. Inwestycje publiczne oraz infrastruktura

Inwestycje publiczne mają zasadnicze znaczenie dla promowania konkurencyjności poprzez inwestowanie w obszarach takich jak badania i rozwój, edukacja i opieka zdrowotna, dla wspierania rozwoju dobrze zintegrowanego jednolitego rynku z bogatą siecią wszelkich połączeń poprzez inwestycje w infrastrukturę oraz dla przyciągania inwestycji prywatnych. W 2022 r. inwestycje publiczne w UE kształtowały się na poziomie 3,2 % PKB. W 2021 r. wydatki publiczne na edukację wyniosły 4,8 % PKB.

Budżety publiczne UE oraz państw członkowskich zapewniają obywatelom wysoki poziom usług publicznych i infrastruktury. Wysokiej jakości systemy opieki zdrowotnej i wykształcone społeczeństwo przygotowane na przyszłe wyzwania mają zasadnicze znaczenie dla odporności naszych gospodarek.

Do inwestycji publicznych na szczeblu UE przyczynia się w znacznym stopniu **polityka spójności**, gdyż w jej ramach realizuje się wspólnie uzgodnione priorytety europejskie, co zwiększa konwergencję gospodarczą i odporność. W przyszłości fundusze w ramach polityki spójności będą nadal istotne dla konkurencyjności Unii – będą wykorzystywać potencjał wszystkich regionów i zaspokajać ich szczególne potrzeby.

Należy pilnie zreformować **europejskie ramy zarządzania gospodarczego**, tak aby zbiór unijnych przepisów fiskalnych w pełni uwzględniał nową rzeczywistość gospodarczą i geopolityczną. Opracowane przez Komisję kierunki reform mają na celu połączenie zobowiązań fiskalnych oraz dotyczących reform i inwestycji każdego państwa członkowskiego we wspólne ramy unijne. Krajowe trajektorie fiskalne oraz priorytetowe zobowiązania w zakresie inwestycji publicznych i reform zagwarantują zrównoważony

wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu, a jednocześnie zapewnią trwałą i stopniową redukcję długu.

W przyszłości bardzo ważne będą kolejne i coraz większe inwestycje publiczne w wielkoskalową zdekarbonizowaną infrastrukturę. Zwiększenie zdolności **infrastruktury energetycznej, transportowej i łącznościowej** i jej modernizacja w całej UE są niezbędne, aby wspierać rozwój przemysłu i w pełni korzystać z możliwości jednolitego rynku.

Modernizacja europejskiej infrastruktury transportowej przyniesie obywatelom i przedsiębiorstwom mobilność i usługi logistyczne, które są odporne na zmianę klimatu, inteligentne, bezpieczniejsze i bardziej wydajne. Konektywność ma kluczowe znaczenie dla spójności, szczególnie w przypadku państw członkowskich znajdujących się na peryferiach jednolitego rynku. UE powinna również w dalszym ciągu odgrywać czołową rolę w promowaniu równych warunków działania w sektorze lotnictwa i sektorze morskim na całym świecie.

W przypadku tych rodzajów infrastruktury, a także w sektorze energii zasadnicze znaczenie mają **projekty transgraniczne i wielokrajowe**. UE i państwa członkowskie muszą uprościć, przyspieszyć i zharmonizować cyfryzację oraz proces regulacyjny w odniesieniu do projektów infrastrukturalnych, zwłaszcza transgranicznych połączeń międzysystemowych i wąskich gardeł.

Przestrzeń kosmiczna staje się coraz ważniejszym czynnikiem umożliwiającym sprawne funkcjonowanie naszych gospodarek oraz zapewniającym **bezpieczeństwo i obronę**. Przestrzeń kosmiczna charakteryzuje się wielorakimi synergiami z sektorem obrony¹⁹. Wykorzystanie tych synergii oraz dalsza konsolidacja sztandarowych programów kosmicznych UE (Galileo, Copernicus i IRIS) umożliwią UE osiągnięcie jej celów geopolitycznych i strategicznych (np. obrona granic, bezpieczeństwo, zarządzanie kryzysowe, ograniczenie zależności), pobudzenie innowacji i zwiększenie wzrostu gospodarczego w Europie.

Zamówienia publiczne mogą stymulować łańcuchy dostaw poprzez zwiększanie popytu. Gdy są one stosowane w sposób strategiczny, a ich kryterium nie jest wyłącznie cena, mogą one zwiększyć bezpieczeństwo dostaw, zrównoważoność i odporność ekosystemów przemysłowych. Krokiem w tym kierunku jest akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie²⁰. Należy również ułatwiać udział w zamówieniach publicznych innowacyjnym i zrównoważonym MŚP lub konsorcjom, w których takie MŚP uczestniczą. Jeżeli to możliwe, przetargi powinny być przygotowane tak, by umożliwiały udział MŚP, w tym w projektach w ramach strategii Global Gateway.

Aby zapewnić dobra publiczne wysokiej jakości, a także dać impuls do przyciągania inwestycji prywatnych, potrzebne są odpowiednie poziomy inwestycji publicznych. Stabilne finanse publiczne i wzrost gospodarczy mogą zapewnić wymaganą przestrzeń fiskalną.

Do monitorowania tego czynnika proponuje się następujący kluczowy wskaźnik efektywności:

Kluczowy wskaźnik efektywności	Źródło	Cel	Najnowsze dostępne dane
5 Inwestycje publiczne netto jako odsetek PKB	Baza danych	Wzrost	3,2 % (2022 r.)

¹⁹ Strategia kosmiczna UE na rzecz bezpieczeństwa i obrony JOIN(2023)9.

²⁰ COM(2023) 161 final.

4. Badania naukowe i innowacje

Na UE, w której mieszka mniej niż 7 % ludności świata, przypada około jedna piąta cytowanych publikacji, patentów oraz badań naukowych i innowacji na świecie.

UE inwestuje obecnie około 330 mld EUR rocznie w badania naukowe i innowacje, co odpowiada 2,26 % jej PKB.

W 2021 r. 73,6 % inwestycji przedsiębiorstw w badania i rozwój w UE przypadło na trzy kluczowe sektory: przemysł motoryzacyjny (31,3 %), produkcja i usługi ICT (22,6 %) oraz sektor opieki zdrowotnej (19,9 %) ²¹.

W 2021 r. istniało w UE 69 jednorożców, podczas gdy w Chinach było ich 169, a w Stanach Zjednoczonych 470 ²².

Intensywność inwestycji w badania i rozwój w UE wzrosła w latach 2000–2020 z 1,8 % PKB do 2,3 % PKB ²³, ale pozostaje nadal poniżej poziomu Stanów Zjednoczonych (3,5 %), Japonii (3,37 %) i Korei Południowej (4,8 %) z 2021 r. ²⁴

Europa pozostaje potęgą naukową, a koordynacja badań zgodnie ze wspólnymi priorytetami w UE uległa poprawie. Jednak w porównaniu ze konkurentami Europa zbyt mało inwestuje w badania naukowe i innowacje. **Inwestowanie w innowacje dziś przekłada się na zwiększenie konkurencyjności w przyszłości.** Aby przemysł unijny pozostał konkurencyjny, musi przyspieszyć tempo innowacji, zwłaszcza w odniesieniu do transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz sektorów, które również kształtują gospodarkę i społeczeństwo przyszłości. Z budżetu UE i budżetów państw członkowskich udostępnia się znaczne środki finansowe. Prywatne wydatki na badania i rozwój są jednak w UE stosunkowo niskie w porównaniu z wydatkami w tym zakresie jej światowych partnerów. Potrzebne jest również finansowanie prywatne na większą skalę. Aby innowacyjne przedsiębiorstwa typu start-up i MŚP mogły rozwijać działalność i pozostać w UE, konieczne są – oprócz przyspieszenia finansowania – odpowiednie warunki biznesowe. Europejska Rada ds. Innowacji łączy pomoc w formie dotacji oraz kapitału, a jej celem jest właśnie zapewnienie odpowiednich warunków umożliwiających przedsiębiorstwom typu start-up zwiększenie skali działalności bez konieczności przenoszenia działalności w poszukiwaniu finansowania.

Aby zwiększyć inwestycje w dziedzinie badań naukowych i innowacji, Komisja zachęca państwa członkowskie do tworzenia ogólnych **zachęt podatkowych dla działań w tej dziedzinie. Partnerstwa publiczno-prywatne, środki wsparcia badań, rozwoju i innowacji, w tym w ramach projektów IPCEI,** mają kluczowe znaczenie dla zmniejszenia ryzyka dla innowacji.

Polityka spójności wspiera konwergencję regionów słabiej rozwiniętych poprzez wspieranie badań naukowych, innowacji i inteligentnej specjalizacji, ale konieczne jest, aby wszystkie regiony w UE osiągały coraz lepsze wyniki w zakresie innowacji. Nowy europejski plan na rzecz innowacji ma na celu przyspieszenie i zintensyfikowanie innowacji w całej UE. Jest to

²¹ Dane z tablicy wyników dotyczących inwestycji w badania i rozwój w przemyśle.

²² [Sprawozdanie na temat wyników UE w zakresie nauki, badań naukowych i innowacji w 2022 r.](#)

²³ Dane z Eurostatu.

²⁴ Dane z OECD.

szczególnie ważne w obszarach, do których należy przyszłość – **czystej technologii, biotechnologii i technologii cyfrowej** – charakteryzujących się wyższą wydajnością pracy niż tradycyjne sektory²⁵. UE musi wykorzystać potencjał tych technologii, przygotowując swój przemysł do tego, by sprostał wymogom konkurencyjności po 2030 r., aby w tych obszarach o wysokim potencjale wzrostu przejąć rolę lidera, a nie tylko podążać za innymi.

Czyste technologie są obecnie centralnym elementem zielonej transformacji i są jednym z najbardziej obiecujących obszarów, w których UE może i powinna dalej rozwijać swoją przewagę komparatywną. UE pozostaje liderem w dziedzinie czystych i inteligentnych technologii produkcyjnych i powinna w szczególności wykorzystać swoją pozycję lidera w dziedzinie gospodarki o obiegu zamkniętym i ekologicznych patentów o wysokiej wartości. Mogłaby również bazować na swojej silnej pozycji w dziedzinie zaawansowanych materiałów i technologii na rzecz neutralności klimatycznej w sektorach energochłonnych oraz przekształcać i rozwijać przemysł motoryzacyjny i transportowy.

Oprócz czystych technologii również **biotechnologia** może oferować wysokowartościowe biorozwiązania dla szerokiego zakresu zastosowań i sektorów, takich jak zdrowie, oraz może pomóc zastąpić kopalne lub wydobyte i importowane materiały miejscowymi materiałami odnawialnymi własnej produkcji. W dziedzinie niebieskiej biotechnologii dzięki gromadzeniu, przetwarzaniu i wykorzystywaniu danych dotyczących oceanów i związanej z nimi działalności człowieka można zdobyć rynki światowe. Biogospodarka o obiegu zamkniętym ma ogromny potencjał w zakresie badania możliwości zastępowania materiałów w przypadkach, w których zasoby naturalne są ograniczone.

Grupa EBI, jako ramię finansowe UE, stymuluje inwestycje publiczne w celu wspierania badań i rozwoju w zakresie innowacyjnych projektów i technologii zgodnie z priorytetami UE. Pomaga przyciągnąć inwestorów prywatnych, zapewniając finansowanie ryzyka, a także techniczną i finansową wiedzę fachową na potrzeby innowacyjnych projektów, w tym projektów realizowanych przy pomocy InvestEU.

UE poczyniła zbyt mało postępów w kierunku realizacji celu, jakim jest osiągnięcie określonego udziału wydatków na badania i rozwój w PKB, i – zważywszy na obecne tendencje – do 2030 r. nawet się nie zbliży do tego celu wyznaczonego na poziomie 3 %. Aby utrzymać konkurencyjność po 2030 r., konieczne będą jeszcze większe wysiłki. Chociaż duża liczba patentów jest dowodem kreatywności i innowacyjności w UE, wprowadzanie na rynek można wesprzeć za pomocą testowych środowisk regulacyjnych i wsparcia finansowego.

Do monitorowania tego czynnika proponuje się następujące kluczowe wskaźniki efektywności:

	Kluczowy wskaźnik efektywności	Źródło	Cel	Najnowsze dostępne dane
6	Intensywność badań i rozwoju jako % PKB	Tabela wyników jednolitego rynku	>3 % po 2030 r.	2,26 % (2021 r.)
7	Liczba zgłoszeń patentowych	Eurostat	Wzrost	67 713 (2021 r.) 65 925 (2020 r.)

²⁵ Na przykład wydajność przedsiębiorstw inwestujących w innowacyjne rozwiązania wykorzystujące potencjał danych i analitykę danych wzrasta o około 5–10 % szybciej niż przedsiębiorstw, które takich inwestycji nie czynią (OECD: Data-driven innovation: big data for growth and well-being, 2015).

5. Energia

Od szczytowego wzrostu cen gazu w sierpniu ubiegłego roku ceny gazu wykazują tendencję spadkową i obecnie wynoszą około 50 EUR/MWh, co jest porównywalne z cenami obserwowanymi przed wojną w styczniu 2022 r. Ceny energii elektrycznej dla przedsiębiorstw i konsumentów w UE są jednak nadal wyższe niż w innych częściach świata, na przykład dwa razy wyższe niż w Stanach Zjednoczonych²⁶.

W 2021 r. 21,8 % końcowego zużycia energii brutto w UE pochodziło ze źródeł odnawialnych. W 2022 r. moc zainstalowana (353 GW) wzrosła o 16 %, co pozwoliło zaoszczędzić około 11 mld m³ ekwiwalentu gazu w ciągu roku.

Aby utrzymać swoją konkurencyjność, UE potrzebuje niezawodnych i bezpiecznych dostaw energii po przystępnych cenach oraz dobrze zintegrowanego rynku energii zdolnego do przetrwania zakłóceń. **Ceny energii** są w UE tradycyjnie wyższe niż w innych regionach świata, a różnica ta ostatnio wzrosła z powodu rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie. Ceny energii w UE będą jeszcze przez kilka lat wyższe niż u jej niektórych światowych konkurentów. Plan REPowerEU²⁷ ma na celu zwiększenie niezależności energetycznej UE oraz przyspieszenie realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie dekarbonizacji. Szereg aktów prawnych, w których zapisano bardziej ambitne cele w dziedzinie odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej i które mają ustabilizować rynki i ochronić konsumentów przed wysokimi cenami energii, jest obecnie przedmiotem negocjacji w procedurze ustawodawczej lub zostało niedawno uchwalonych.

Szybsze wprowadzanie odnawialnych źródeł energii i efektywność energetyczna mają kluczowe znaczenie dla poprawy naszych fundamentów gospodarczych, gdyż przyczyniają się do obniżenia cen energii, a jednocześnie służą zapewnieniu nam niezależności energetycznej. Będzie to wymagało znacznych inwestycji w wytwarzanie energii, rozbudowę sieci oraz zdolności produkcyjne w tych sektorach. Zmiana struktury rynku energii elektrycznej²⁸ wzmocni zachęty do prywatnych inwestycji w odnawialne źródła energii. W odpowiedzi na plan przemysłowy Zielonego Ładu EBI wyraził gotowość – pod warunkiem zatwierdzenia przez jego organy zarządzające – do zwiększenia swojego wkładu w plan REPowerEU z 30 mld EUR do 45 mld EUR, co umożliwiłoby pozyskanie łącznie ponad 150 mld EUR na inwestycje na rzecz zwiększania zdolności produkcyjnych bezemisyjnego wytwarzania energii.

Ponadto elektryfikacja gospodarki wymaga modernizacji sieci w celu wsparcia integracji odnawialnych źródeł energii i **cyfryzacji systemu energetycznego**. **Magazynowanie energii** będzie odgrywało istotną rolę w zapewnieniu elastyczności i bezpieczeństwa dostaw, ponieważ ułatwia włączanie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, wzmacnia sieć i pozwala opóźnić wykorzystanie energii do momentu, gdy jest ona najbardziej potrzebna.

²⁶ Energy prices [Ceny energii], Międzynarodowa Agencja Energetyczna (2022). W III kwartale 2022 r. ceny energii elektrycznej dla odbiorców przemysłowych wynosiły 192,59 USD/MWh; dla porównania cena w Stanach Zjednoczonych wynosiła 94,22 USD/MWh.

²⁷ COM(2022) 230 final.

²⁸ COM(2023)148 final i COM(2023)147 final.

UE wyznaczyła sobie ambitne cele w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych i musi je teraz osiągnąć, aby zwiększyć niezależność energetyczną i stopniowo zmniejszać różnice w kosztach w porównaniu z innymi częściami świata.

Do monitorowania tego czynnika proponuje się następujące kluczowe wskaźniki efektywności:

	Kluczowy wskaźnik efektywności	Źródło	Cel	Najnowsze dostępne dane
8	Udział energii ze źródeł odnawialnych	Eurostat	45 % w 2030 r.	21,77 % (2021 r.)
9	Ceny energii elektrycznej dla odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi	Eurostat	Spadek, a następnie stabilny poziom	0,1604 EUR za kWh (1. półrocze 2022 r.)

6. Obieg zamknięty

Gospodarka o obiegu zamkniętym, możliwa dzięki rewolucji technologicznej, ma kluczowe znaczenie dla oddzielenia wzrostu gospodarczego UE od wykorzystywania surowców pierwotnych. Pozwoliłaby ona również Europie na zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów nawet o 3 % rocznie. Przełożyłoby się to na wzrost PKB o 7 % w porównaniu ze scenariuszem bazowym, co miałyby dodatkowy pozytywny wpływ na zatrudnienie i środowisko²⁹.

W 2021 r. wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów wyniósł w UE 11,7 %³⁰. Według szacunków Eurostatu w 2021 r. sektory gospodarki o obiegu zamkniętym zapewniały prawie 4,3 mln miejsc pracy³¹ i generowały wartość dodaną w wysokości około 299 mln EUR³².

Gospodarka o obiegu zamkniętym stwarza duże szanse na zmniejszenie zależności od zasobów i marnotrawstwa zasobów oraz zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego. Może również przyczynić się do stworzenia nowej gamy usług, modeli biznesowych opartych na obiegu zamkniętym z wykorzystaniem rozwiązań typu produkt jako usługa, wymiany partnerskiej, produkcji na żądanie i rozwiązań cyfrowych. Polityki unijne dotyczące gospodarki o obiegu zamkniętym wspierają cel UE, jakim jest zmniejszenie jej zależności handlowych. Kluczowe znaczenie dla gospodarki o obiegu zamkniętym będą miały produkty zdatne do naprawy, ponownego użycia i recyklingu oraz pozwalające na uzyskiwanie większej wartości z materiałów. Kolejnym obszarem zrównoważonego rozwoju przemysłu jest symbioza przemysłowa polegająca na tym, że odpady i produkty uboczne jednej gałęzi przemysłu stają się surowcami dla innej.

²⁹ Growth Within: A Circular Economy Vision For a Competitive Europe; McKinsey Centre for Business and Environment & Ellen MacArthur Foundation; czerwiec 2015 r.

³⁰ [Circular economy - material flows - Statistics Explained \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Circular_economy_-_material_flows); https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Circular_economy_-_material_flows

³¹ Dane z [Eurostatu](#).

³² Dane z [Eurostatu](#).

Dobrze funkcjonujący rynek surowców wtórnych będzie miał wielkie znaczenie w czasach ograniczonych zasobów. Aby tak się stało, w akcie w sprawie surowców krytycznych przewidziano zachęty do recyklingu³³, a celem strategicznym będzie zaspokajanie 15 % popytu na surowce krytyczne w UE z recyklingu. Pomoże to wzmocnić ramy dotyczące odpadów i obiegu zamkniętego w odniesieniu do takich materiałów oraz promować efektywny pod względem materiałów recykling w celu zapewnienia solidnego rynku wtórnego.

Dzięki temu, że wspólne przepisy mają zastosowanie w całej UE, przedsiębiorstwom łatwiej jest sprostać temu wyzwaniu. Przepisy dotyczące **ekoprojektu dla produktów zrównoważonych**, kiedy zostaną uchwalone, poprawią efektywność gospodarowania zasobami i efektywność energetyczną poprzez zwiększenie stopnia odzyskiwania i recyklingu materiałów z produktów pod koniec ich cyklu życia oraz zapobieganie wytwarzaniu odpadów i jego minimalizowanie. Towarzyszący produktom **cyfrowy paszport** umożliwi konsumentom i przedsiębiorstwom łatwy dostęp do najważniejszych informacji na temat zużycia energii, zawartości materiałów z recyklingu, trwałości, możliwości naprawy i recyklingu produktów w UE. Sektory materiało- i zasobochłonne wskazane w planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym³⁴ zostaną potraktowane priorytetowo przy opracowywaniu przepisów dotyczących ekoprojektu, które będą dostosowane do przyszłych wyzwań, a przyszłe przepisy mające promować prawo do naprawy będą wspierać konkurencję w sektorze napraw.

Zwiększanie ilości produktów i materiałów poddawanych recyklingowi, naprawianych i ponownie wykorzystywanych oraz powszechniejsze stosowanie obiegu zamkniętego zapewni większą zrównoważoność, będzie pobudzać innowacje i sprzyjać tworzeniu miejsc pracy, doprowadzi do obniżenia kosztów produkcji dla przemysłu UE i zmniejszy zależność od surowców, w tym surowców krytycznych.

Do monitorowania tego czynnika proponuje się następujący kluczowy wskaźnik efektywności:

	Kluczowy wskaźnik efektywności	Źródło	Cel	Najnowsze dostępne dane
10	Wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów	Eurostat	Do 2030 r. podwojenie w stosunku do 2020 r. (Plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym)	11,7 (2021)

7. Cyfryzacja

³³ COM(2023)160.

³⁴ COM(2020) 98 final. Komisja we współpracy z zainteresowanymi stronami stara się określić priorytety, którymi będzie się kierować przy opracowywaniu tego rodzaju przepisów kształtujących rynek, a same przepisy będzie regularnie poddawać przeglądowi, by nadążały one za rozwojem technicznym. Konsultacje publiczne w sprawie [Nowych priorytetów dotyczących ekoprojektu dla zrównoważonych produktów](#)

Światowy rynek ICT, uznawany za jedną z największych branż na świecie, ma według prognoz osiągnąć w 2023 r.³⁵ wartość 6 bln EUR. Całkowita wartość dodana unijnego sektora ICT wyniosła w 2021 r. ponad 604 mld EUR, co stanowi 4,9 % unijnego PKB. Pomimo zasadniczego znaczenia branży ICT dla konkurencyjności wielu sektorów udział UE w światowym rynku ICT spadł z 21,8 % w 2013 r. do 11,3 % w 2022 r. W 2022 r. tylko 69 % MŚP osiągnęło podstawowy poziom wskaźnika wykorzystania technologii cyfrowych, a 8 % przedsiębiorstw korzystało z technologii opartych na sztucznej inteligencji (2021 r.)³⁶..

Technologie cyfrowe mają olbrzymi wpływ na konkurencyjność całej gospodarki UE, zwiększając efektywność i innowacyjność. Ich stosowanie i wprowadzenie w całą gospodarkę będzie miało zasadnicze znaczenie dla ogólnej konkurencyjności i wydajności. Jednocześnie, aby utrzymać wiodącą pozycję w przemyśle, UE musi stać się liderem w kluczowych „pionach” technologii cyfrowych, od sztucznej inteligencji po informatykę kwantową, mikroelektronikę i rzeczywistość wirtualną, a także wdrożyć infrastrukturę cyfrową, począwszy od zastosowań w zakresie cyberbezpieczeństwa, poprzez 5G aż po przetwarzanie w chmurze i dane.

Już powstaje bezpieczna, chroniona i zrównoważona **infrastruktura cyfrowa** o charakterze transgranicznym, w takich obszarach jak sieci 5G, łączność satelitarna i przetwarzanie w chmurze. Przyszła sieć łączności będzie łączyć transmisję i przechowywanie danych komputerowych, a wszystkie części świata będą nią połączone za pomocą kabli podmorskich i naszych sieci satelitarnych. UE musi rozpocząć planowanie i rozwijanie przyszłej konektywności.

Wiele nowych możliwości zwiększenia konkurencyjności oferuje **sztuczna inteligencja**. Aby wypełnić lukę między etapem badań laboratoryjnych a wprowadzeniem gotowych rozwiązań na rynek, Komisja wraz z państwami członkowskimi współfinansuje ośrodki testowo-doświadczalne dla przedsiębiorstw, tak by mogły one testować swoje najnowsze technologie oparte na sztucznej inteligencji w warunkach rzeczywistych. Komisja będzie promować potencjał zastosowań sztucznej inteligencji również w administracji publicznej.

Opierając się na sukcesie Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali³⁷, UE przyspieszy badania naukowe i innowacje w dziedzinie **informatyki kwantowej**, komunikacji kwantowej i wykrywania kwantowego, które będą miały decydujący wpływ i otworzą nowe możliwości w różnych sektorach zastosowań, w tym w sektorze finansów, logistyki i łączności elektronicznej, a także w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego i obrony narodowej. **Półprzewodniki** już teraz mają kluczowe znaczenie dla odporności przemysłu, a w przyszłości staną się jeszcze bardziej niezbędne. Europejski akt w sprawie czipów³⁸ będzie narzędziem wspierania konkurencyjności unijnego ekosystemu półprzewodników, zwiększy suwerenność technologiczną UE i zapewni bezpieczeństwo dostaw.

³⁵ „ICT global market share by country 2022” [Udział w światowym rynku ICT według krajów w 2022 r.] | Statista

³⁶ Dane z Eurostatu.

³⁷ Dzięki Wspólnemu Przedsięwzięciu EuroHPC w UE w eksploatacji jest obecnie osiem superkomputerów, a dwa z nich należą do 10 superkomputerów na świecie o największej mocy obliczeniowej.

³⁸ Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA RADY zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/2085 ustanawiające wspólne przedsięwzięcia w ramach programu „Horyzont Europa” w odniesieniu do Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Czipów. COM(2022) 47 final.

W przyszłości przełom przyniesie sieć określana mianem **Web 4.0**, w której wszystko będzie płynnie połączone. Organizacje i przedsiębiorstwa już inwestują w **cyfrowe bliźniaki**, które zapewniają dokładne cyfrowe symulacje obiektów. Umożliwią one bardziej efektywne planowanie i przewidywanie potrzeb, przestojów lub zapobieganie awariom. Komisja pracuje nad stworzeniem cyfrowego bliźniaka Ziemi (inicjatywa „Kierunek Ziemia”), który będzie dostępny w połowie 2024 r. i umożliwi modelowanie oraz symulowanie zjawisk naturalnych. Pod koniec 2024 r. przewiduje się stworzenie cyfrowego bliźniaka oceanów. Później powstaną też kolejne cyfrowe bliźniaki, takie jak lokalne cyfrowe bliźniaki lub „wirtualny bliźniak człowieka” – który będzie przełomowym rozwiązaniem pomocnym w badaniach naukowych w medycynie (ma powstać nie wcześniej niż w 2025 r.).

Świat, w którym sieć połączeń coraz bardziej się rozrasta, nie jest pozbawiony ryzyka. Zasadnicze znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa i odporności ma **cyberbezpieczeństwo**. Trwają prace nad wzmocnieniem unijnych ram prawnych dotyczących cyberbezpieczeństwa, m.in. za pomocą proponowanego aktu dotyczącego cyberodporności, który ma zwiększyć bezpieczeństwo przedmiotów podłączonych do internetu. Ustanowi on wysokie wspólne standardy, które również przyniosą korzyści europejskiemu sektorowi cyberbezpieczeństwa w skali globalnej. Za pośrednictwem centrów innowacji cyfrowych Komisja wspiera także MŚP w zwiększaniu cyberodporności. Inwestycje w badania i rozwój w zakresie najnowocześniejszych technologii w dziedzinie cyberbezpieczeństwa oraz ich wdrażanie na wszystkich poziomach gospodarki są koniecznością i szansą dla europejskiego sektora cyberbezpieczeństwa.

Cyfryzacja jest podstawą przyszłej konkurencyjności i należy dołożyć starań, aby UE mogła nadrobić zaległości i stać światowym liderem w tym kluczowym sektorze. W programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” wyznaczono cele, które mają zostać osiągnięte do 2030 r. Zakładają one, że ponad 90 % MŚP osiągnie podstawowy poziom wskaźnika wykorzystania technologii cyfrowych, a co najmniej 75 % przedsiębiorstw będzie korzystać z usług w chmurze, dużych zbiorów danych lub technologii opartych na sztucznej inteligencji³⁹.

Do monitorowania tego czynnika proponuje się następujące kluczowe wskaźniki efektywności:

	Kluczowy wskaźnik efektywności	Źródło	Cel	Najnowsze dostępne dane
11	Wskaźnik wykorzystania technologii cyfrowych w unijnych MŚP	Eurostat	90 % do 2030 r.	69 % (2022 r.)
12	Wprowadzanie technologii cyfrowych przez przedsiębiorstwa	Eurostat	75 % do 2030 r.	Usługi w chmurze 41 % (2021 r.). Duże zbiory danych 14,2 % (2020 r.) Sztuczna inteligencja 7,9 % (2021 r.)

³⁹ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiająca program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r., Dz.U L 323 z 19.12.2022, s. 4.

8. Edukacja i umiejętności

Wraz z transformacją ekologiczną i cyfrową coraz więcej osób będzie musiało nabywać nowe umiejętności, aby nadążyć za rozwojem technologicznym w swoich miejscach pracy lub podejmować pracę w innych sektorach. Dlatego też w Planie działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych wyznaczono główny cel, który zakłada, że do 2030 r. w szkoleniach powinno uczestniczyć co roku co najmniej 60 % wszystkich dorosłych – co będzie stanowiło wzrost o 37 % w stosunku do 2016 r., a wskaźnik zatrudnienia powinien osiągnąć do 2030 r. co najmniej 78 %.

Aby rozwiązać problem niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej, trzeba ułatwić mobilność poprzez uproszczenie uznawania umiejętności i kwalifikacji między państwami członkowskimi oraz umiejętności i kwalifikacji obywateli państw trzecich.

Wysokiej jakości systemy kształcenia i szkolenia sprzyjające włączeniu społecznemu, które należą największych atutów⁴⁰ UE, mają zasadnicze znaczenie dla jej konkurencyjności. Europa już teraz boryka się jednak z niedoborem wykwalifikowanej siły roboczej, również z powodu zmian demograficznych. Siła robocza o wymaganych umiejętnościach jest niezbędna dla powodzenia dwójakiej transformacji, gdyż umożliwia przedsiębiorstwom ekspansję w sektorach wzrostu. W związku z tym trzeba promować nie tylko zapewnianie szkoleń dostosowanych do obecnych lub przyszłych potrzeb, ale także uznawanie przez przedsiębiorstwa i organy publiczne nabytych umiejętności i kwalifikacji oraz tworzenie odpowiednio atrakcyjnych warunków dla obecnych lub potencjalnych pracowników, tak by mogli oni korzystać z takich możliwości, by podnosić swoje umiejętności i wykorzystywać je na wysokiej jakości stanowiskach pracy.

Europejski program na rzecz umiejętności⁴¹ z 2020 r. to unijny plan działania mający zapewnić UE wykwalifikowaną siłę roboczą, która jest jej niezbędna do tego, by dobrze prosperować w kontekście cyfrowej i zielonej transformacji oraz by zwiększyć konkurencyjność gospodarczą i zatrudnienie. Stwierdza się w nim, że poszczególni pracownicy muszą ustawicznie podnosić – ale także zmieniać – swoje kwalifikacje, ponieważ wzrasta prawdopodobieństwo, że w trakcie swojej kariery zawodowej zmienią pracę, a nawet sektor zatrudnienia. Wymaga to dostępu do szkoleń, ale również usług poradnictwa i walidacji. Dialog strukturalny na temat edukacji cyfrowej i umiejętności cyfrowych ma służyć wypracowaniu zorientowanego na przyszłość zestawu umiejętności jako podstawy długoterminowej konkurencyjności.

Rok 2023 jako Europejski Rok Umiejętności jest poświęcony tematyce umiejętności, by pomóc pracownikom i przedsiębiorstwom, w szczególności MŚP, w rozwiązaniu problemu niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej w UE. W ramach tej inicjatywy będzie się promować kulturę zmieniania i podnoszenia kwalifikacji, co ma pomagać ludziom w zdobywaniu odpowiednich umiejętności potrzebnych na wysokiej jakości stanowiskach pracy.

⁴⁰ Odsetek osób w wieku 25–34 l., które ukończyły studia wyższe, wzrósł z 32,2 % w 2010 r. do 41,2 % w 2021 r., natomiast ogólny odsetek osób wcześniej kończących naukę spadł w UE w latach 2011–2021 o 3,5 punktu procentowego do 9,7 %. Źródło: „[Early leavers from education and training - Statistics Explained](#)” [[Osoby wcześniej kończące naukę - Statistics Explained](#)] ([europa.eu](#))

⁴¹ COM/2020/274 final.

Punkty kompleksowej obsługi na poziomie krajowym lub regionalnym mogą ułatwić dostęp do wszystkich usług związanych z umiejętnościami. Komisja będzie nadal ułatwiać wymianę najlepszych praktyk z wykorzystaniem istniejących narzędzi, takich jak indywidualne rachunki szkoleniowe.

Trwałe rozwiązanie problemu niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej, który dotyka gospodarkę UE, wymaga dalszych działań, w tym promowania **podejścia „najpierw umiejętności”**. Może być to szczególnie korzystne dla osób z grup defaworyzowanych lub niedostatecznie reprezentowanych, ponieważ podejście to zakłada dowartościowanie i uznawanie rzeczywistych umiejętności zamiast formalnych kwalifikacji.

Tworzenie jednolitego rynku umiejętności wymaga zapewnienia **możliwości przenoszenia** umiejętności w całej UE. Komisja będzie zachęcać do pełnego wykorzystania przepisów dyrektywy w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych, w szczególności w odniesieniu do wspólnych ram kształcenia i wspólnych testów kształcenia. Komisja zbada również, jak można ułatwić walidację i uznawanie kwalifikacji, w tym kwalifikacji nieobjętych zakresem dyrektywy w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych.

Musimy wykorzystać potencjał **kobiet i osób młodych** za pomocą środków, które pozwolą poprawić współczynnik aktywności zawodowej we wszystkich sektorach i na wszystkich poziomach oraz promować wczesną integrację osób młodych na rynku pracy. Ponadto musimy zachęcać do zapewniania wszystkim równych szans i możliwości podjęcia aktywności zawodowej, w tym osobom wywodzące się z grup defaworyzowanych, mniejszości i osobom z niepełnosprawnościami. Ta ostatnia grupa ma zostać uwzględniona w przyszłej inicjatywie dotyczącej aktualizacji ram jakości staży. Integracja na rynku pracy osób o niskim poziomie wykształcenia i innych grup niedostatecznie reprezentowanych będzie ogólnie korzystna dla społeczeństwa i będzie elementem rozwiązania problemu obecnego spadku liczebności siły roboczej w UE. Również **legalna migracja** może pomóc złagodzić najbardziej dotkliwe niedobory pracowników i wykwalifikowanej siły roboczej. W tym roku Komisja przedstawi inicjatywę dotyczącą uznawania umiejętności i kwalifikacji obywateli państw trzecich. Zaproponuje w niej połączenie systemowych działań długoterminowych mających usprawnić uznawanie kwalifikacji z działaniami krótkoterminowymi, które pomogą zaradzić niektórym z najbardziej nieuchronnych niedoborów kwalifikacji w UE.

Należy dowartościować i promować pracę techniczną i ręczną, aby zachęcić większą liczbę przedstawicieli różnych zawodów do rozwijania kariery zawodowej w tych dziedzinach. **Kształcenie i szkolenie zawodowe** należy uwzględnić w planowaniu reform gospodarczych oraz strategii regionalnych i sektorowych, tak by umiejętności do wykonywania zawodów, które będą potrzebne w przyszłości, były dostępne w odpowiednim czasie. Unijna inicjatywa dotycząca centrów doskonałości zawodowej odgrywa ważną rolę, gdyż przewiduje ich ścisłą współpracę z przedsiębiorstwami, w tym MŚP, i przyczynia się do rozwoju regionalnego oraz rozwoju przedsiębiorczości, innowacji, klastrów przemysłowych i strategii inteligentnej specjalizacji. Komisja nadal wspiera również przyuczanie do zawodu, wykorzystując w tym celu europejski sojusz na rzecz przygotowania zawodowego, dzięki któremu w ciągu ostatnich 10 lat zorganizowano ponad 1 mln praktyk zawodowych w ramach 400 zobowiązań. Ogólnie rzecz biorąc, opierając się na takich inicjatywach jak zalecenie Rady z 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego, należy zapewnić zarówno możliwości kształcenia i szkolenia, jak i atrakcyjność takich możliwości uczenia się dla potencjalnych osób uczących się. Komisja będzie nadal ściśle współpracować z państwami członkowskimi, by zapewnić nie tylko odpowiednią ilość szkoleń, ale również jakość ich wyników i ich dostosowanie do potrzeb sektorowych.

Silne systemy edukacji i dostępność wykwalifikowanej siły roboczej zakorzenione w europejskim systemie charakteryzującym się równymi szansami i wysoką jakością zatrudnienia są niezbędne do tego, by przedsiębiorstwa mogły dobrze się rozwijać i zatrzymać najlepszą siłę roboczą. Kluczowy wskaźnik efektywności dotyczący uczestnictwa w kształceniu i szkoleniu będzie dostępny co dwa lata i pozwoli monitorować, w jaki sposób pracownicy dostosowują swoje umiejętności do zmieniających się potrzeb. Silna tendencja wzrostowa kluczowego wskaźnika efektywności w dziedzinie ICT pozwoli nie tylko śledzić wsparcie cyfrowe w biznesie, lecz także postępy kobiet w tej dziedzinie.

Do monitorowania tego czynnika proponuje się następujące kluczowe wskaźniki efektywności:

	Kluczowy wskaźnik efektywności	Źródło	Cel	Najnowsze dostępne dane
13	Coroczne uczestnictwo dorosłych w kształceniu i szkoleniu (kobiety i mężczyźni)	Badanie edukacji dorosłych/bada nie aktywności ekonomicznej ludności	60 % do 2030 r.	37 % (2016 r.)
14	Wskaźnik zatrudnienia osób dorosłych	Eurostat	78 % do 2030 r.	73 % (2021 r.)
15	Specjaliści w dziedzinie ICT (kobiety i mężczyźni)	Eurostat	20 mln do 2030 r.	8,5 mln 19,1 % kobiet (2021 r.)

9. Handel i otwarta strategiczna autonomia

W ostatnich dziesięcioleciach UE budowała siłę gospodarczą i polityczną jako potęgą handlową, czerpiąc korzyści z otwartego handlu, nie tylko jeżeli chodzi o towary, lecz także jeżeli chodzi o usługi i ochronę własności intelektualnej. Dwie trzecie przywozu UE stanowią dobra i usługi pośrednie, takie jak surowce, części i komponenty potrzebne w procesach produkcji. Długoterminowe dane z państw UE pokazują, że wzrost otwartości gospodarki o 1 % wiąże się ze wzrostem wydajności pracy o 0,6 %⁴².

Otwarty i zróżnicowany handel sprawia, że UE jest bardziej zamożna, konkurencyjna i odporna. W zmieniającym się otoczeniu geopolitycznym UE musi nadal wzmacniać swoje łańcuchy dostaw i zmniejszać zależność handlową od surowców krytycznych⁴³, a także od innych strategicznych produktów i technologii, w przypadku których UE jest zależna od państw trzecich, a jednocześnie budować partnerstwa i wykorzystywać zewnętrzne ośrodki wzrostu. Wolny, oparty na zasadach i sprawiedliwy handel jest warunkiem wstępnym bezpieczeństwa i dywersyfikacji dostaw w UE.

⁴² Komisja Europejska, sprawozdanie na temat europejskiej konkurencyjności za 2007 r.

⁴³ COM(2023)165 final i COM(2023)160 final.

UE będzie nadal działać na rzecz otwarcia rynków dla unijnych przedsiębiorstw poprzez pogłębianie więzi z sojusznikami i partnerami handlowymi. W szczególności Komisja będzie również nadal rozwijać unijną **sieć umów o wolnym handlu**, a jednocześnie optymalnie wykorzystywać już obowiązujące umowy przez skuteczne ich wdrażanie i egzekwowanie. UE będzie również nadal współpracować ze Światową Organizacją Handlu, w tym w zakresie jej reformy, i będzie promować wielostronne zasady handlowe jako najskuteczniejszy sposób zapewnienia podmiotom gospodarczym na całym świecie równych warunków działania.

UE powinna nadal odgrywać czołową rolę we współpracy międzynarodowej z wzajemną korzyścią dla wszystkich stron. UE będzie w dalszym ciągu **rozwijać partnerstwa**, nie tylko za pośrednictwem umów handlowych, lecz także innych porozumień ustanawiających współpracę z partnerami w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Strategia Global Gateway – pozytywna oferta UE dla rynków wschodzących i gospodarek rozwijających się mająca promować dwojaką transformację i rozwój społeczny – ma w tym względzie zasadnicze znaczenie. Ponadto UE dąży do zawierania umów w sprawie zasad handlu cyfrowego, przede wszystkim z partnerami w Azji, opierając się w stosownych przypadkach na partnerstwach cyfrowych⁴⁴; tym samym propagując prawa i wartości UE. Rada UE-Indie ds. Handlu i Technologii jest kolejnym przykładem na to, jak powinniśmy wzmacniać nasze międzynarodowe partnerstwa z partnerami strategicznymi. Również surowce krytyczne są dziedziną, w której UE będzie dążyć do rozszerzenia swojej sieci partnerstw oraz współpracować w ramach przyszłego klubu surowców, który ma skupiać kraje „konsumujące” i kraje bogate w zasoby, by promować zrównoważone inwestycje.

UE będzie również nadal coraz ściślej współpracować ze Stanami Zjednoczonymi jako partnerem o silnych wspólnych wartościach. UE i USA pracują nad wdrożeniem nowej transatlantyckiej inicjatywy na rzecz zrównoważonego handlu, aby zapewnić postępy na drodze do osiągnięcia wspólnych celów w zakresie ekologicznego i zrównoważonego handlu oraz wspomagać przechodzenie na niskoemisyjną i odporną gospodarkę, we wzajemnie wspierający się sposób⁴⁵. Dnia 10 marca prezydent Joe Biden i przewodnicząca Ursula von der Leyen uzgodnili, że UE i USA pogłębią współpracę w zakresie dywersyfikacji krytycznych łańcuchów dostaw minerałów i baterii oraz bezpieczeństwa gospodarczego.

Realizując powyższe cele, UE i państwa członkowskie nie mogą sobie pozwolić na jedynie reaktywność, tylko wprowadzają skoordynowane ramy bezpieczeństwa gospodarczego, które w sposób ukierunkowany uwzględniają zagrożenia, a jednocześnie zabezpieczają korzyści płynące z otwartego handlu i współpracy cyfrowej. UE będzie również strategicznie wykorzystywać dostępne narzędzia autonomiczne, takie jak instrumenty ochrony handlu, rozporządzenie w sprawie subsydiów zagranicznych, instrument dotyczący udzielania zamówień publicznych w kontekście międzynarodowym czy też proponowany unijny instrument chroniący przed wymuszaniem.

Wzajemny dostęp do rynku i usunięcie barier w handlu (zarówno w odniesieniu do towarów, jak i usług) stworzy więcej możliwości w zakresie handlu, inwestycji, innowacji i wzrostu wydajności.

⁴⁴ W tym względzie UE podejmie współpracę dotyczącą zasad handlu cyfrowego z Koreą Południową i Singapurem, a także będzie dążyć do współpracy w zakresie handlu cyfrowego z partnerami z ASEAN.

⁴⁵ W następstwie zapowiedzi ogłoszonej na posiedzeniu ministerialnym Rady UE-USA ds. Handlu i Technologii w grudniu 2022 r.

Do monitorowania tego czynnika proponuje się następujący kluczowy wskaźnik efektywności:

	Kluczowy wskaźnik efektywności	Źródło	Cel	Najnowsze dostępne dane
16	Handel z resztą świata (jako udział w PKB)	Eurostat	Wzrost	21,5 % (2021 r.) 20,2 % (2020 r.)

III. Ramy regulacyjne sprzyjające wzrostowi gospodarczemu

Jakość administracji publicznej i ram regulacyjnych ma kluczowe znaczenie dla konkurencyjności Unii. UE stała się podmiotem, który wyznacza wysokie standardy w takich obszarach polityki, jak ochrona konsumentów, konkurencja, środowisko i bezpieczeństwo w miejscu pracy, a także zapewnia stabilność i pewność regulacyjną. Przygotowując nowe przepisy, Komisja opiera się na jednym z najbardziej zaawansowanych systemów lepszego stanowienia prawa, który zajmuje czołowe miejsce w rankingu OECD. Możliwe są jednak udoskonalenia.

Wprowadzono nowy **sprawdzian konkurencyjności**, aby mieć pewność, że oceny skutków wniosków ustawodawczych przedstawiają w zintegrowany sposób spodziewany wpływ każdego wniosku na konkurencyjność kosztową i cenową, konkurencyjność międzynarodową i zdolność do innowacji, a także na konkurencyjność MŚP. Aby tę metodę uzupełnić, Komisja będzie analizować, jak można by ulepszyć ocenę skumulowanych skutków różnych środków z zakresu polityki na poziomie UE z myślą o opracowaniu metodyki. Ponadto zasada „**jedno więcej – jedno mniej**” ma pozwolić uniknąć niepotrzebnych obciążeń, w przypadku gdy koszty administracyjne, takie jak obowiązki sprawozdawcze, certyfikacja lub etykietowanie, są kompensowane w tym samym obszarze polityki. Zbliżające się coroczne badanie obciążenia pokaże pierwsze obiecujące wyniki w tym zakresie.

Obowiązki sprawozdawcze są niezbędne do właściwego monitorowania i egzekwowania przepisów, jednak pociągają za sobą koszty, zwłaszcza dla MŚP. Priorytetem Komisji⁴⁶ jest dalsze upraszczanie obowiązków sprawozdawczych i zmniejszanie obciążenia administracyjnego. Do tej pory w kilku obszarach polityki przeprowadzono kontrole sprawności⁴⁷, w których stwierdzono, że istnieją możliwości uproszczenia wymogów i zmniejszenia kosztów sprawozdawczości. Komisja podejmie **nowe kroki, aby zrationalizować i uprościć wymogi sprawozdawcze dla przedsiębiorstw i administracji, a do jesieni** przedstawi pierwsze wnioski dotyczące każdego z następujących **obszarów tematycznych: ekologia, polityka cyfrowa i gospodarka**. Celem powinno być zmniejszenie takich obciążeń o 25 % bez podważania powiązanych celów polityki. W świetle dużej aktywności legislacyjnej obecnej Komisji jest to szczególnie odpowiedni moment na

⁴⁶ Na przykład: rozporządzenie (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną, w którym połączono planowanie w dziedzinie energii i klimatu oraz uproszczono monitorowanie postępów; grupa wysokiego szczebla ds. obciążenia administracyjnego utworzona w 2007 r.

⁴⁷ Na przykład ocena adekwatności sprawozdawczości i monitorowania w zakresie polityki ochrony środowiska UE, SWD(2017) 230; w ramach tej oceny dokonano przeglądu 180 obowiązków sprawozdawczych w 60 aktach prawnych.

zintensyfikowanie takich prac. Takie środki mogą nie tylko ograniczyć biurokrację i uprościć otoczenie regulacyjne, lecz także uwolnić wykwalifikowane zasoby, co będzie korzystne dla konkurencyjności przedsiębiorstw. To samo dotyczy innych zagadnień przekrojowych, takich jak uproszczenie/cyfryzacja przepisów dotyczących etykietowania.

Dobrze opracowane przepisy UE mają tę zaletę, że upraszczają życie obywateli i przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, w tym w obszarach, w których zastępują one mozaikę 27 ram krajowych jednym zbiorem przepisów. Komisja będzie dalej rozwijać **bardziej sprzyjające innowacjom podejście do regulacji** poprzez szersze wykorzystanie **piaskownic regulacyjnych/warunków testowych**, które umożliwiają testowanie nowatorskich rozwiązań w kontrolowanym środowisku przez ograniczony czas. Komisja już zaproponowała utworzenie takich piaskownic regulacyjnych dla branży sztucznej inteligencji i przemysłu technologii neutralnych emisyjnie oraz proponuje takie rozwiązanie w sektorze farmaceutycznym. Na podstawie zdobytych doświadczeń Komisja będzie aktywnie rozważać jego rozszerzenie na inne obszary/sektory.

Komisja rozważy również stosowanie w miarę możliwości **modeli regulacyjnych**, które zamiast ustanawiania obowiązków zachęcałyby do określonych zachowań⁴⁸, co pozwoliłoby zmniejszyć koszty przestrzegania przepisów przy osiągnięciu tych samych wyników.

Konkurencyjność zależy od odnowy. Komisja będzie nadal **regularnie oceniać prawodawstwo UE**, aby sprawdzić, czy pozostaje ono adekwatne do zakładanych celów. W obszarach, w których zachodzą istotne zmiany technologiczne, Komisja przeanalizuje możliwość lepszego wykorzystania we wnioskach ustawodawczych **klauzul wygaśnięcia i klauzul przeglądowych**, aby regulacje nie ulegały dezaktualizacji. W przypadku gdy terminowe przyjęcie kluczowych przepisów jest niezbędne do zapewnienia uczestnikom rynku i innym zainteresowanym stronom stabilności i przewidywalności, Komisja będzie starać się uzyskać wyraźne zobowiązanie polityczne ze strony Parlamentu Europejskiego i Rady jako współprawodawców.

Po przyjęciu przepisów Komisja będzie nadal wspierać państwa członkowskie w **prawidłowej, pełnej i terminowej transpozycji prawa UE**. Dialog ten będzie kontynuowany. Państwa członkowskie mają obowiązek stosować prawidłowo przepisy, które uzgodniły jako prawodawcy Unii, oraz powstrzymać się od dodawania obciążeń regulacyjnych lub administracyjnych wykraczających poza to, co jest wymagane, oraz nakładania zbędnych obciążeń na przedsiębiorstwa i obywateli przy transpozycji dyrektyw UE do prawa krajowego (tzw. nadmiernie rygorystyczne wdrażanie), co nadal często ma miejsce. Wiele praktycznych korzyści płynących z harmonizacji na jednolitym rynku może zostać utraconych, jeżeli wdrażanie przepisów będzie znacznie różnić się w poszczególnych państwach członkowskich. Transpozycja musi również nastąpić w odpowiednim czasie, aby zminimalizować ryzyko niepewności co do stanu prawa, zwłaszcza po stronie przedsiębiorstw. W związku z tym zachęca się państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne do przeprowadzenia przeglądu obecnych procesów transpozycji prawodawstwa UE.

Silna administracja publiczna jest niezbędna, aby sektor publiczny mógł w dalszym ciągu wdrażać politykę UE. Komisja przedstawi szereg działań⁴⁹ mających pogłębić i wzmocnić współpracę administracyjną, wspierać organy publiczne w podnoszeniu umiejętności urzędników służby cywilnej oraz ułatwiać wymianę praktyk i personelu, by wspomagać

⁴⁸ Poprzez zachęty biznesowe lub finansowe.

⁴⁹ Europejska przestrzeń administracyjna w UE (ComPAct).

wdrażanie konkretnych reform, opracowywanie inicjatyw politycznych lub wprowadzanie nowych narzędzi zarządzania i rozwiązań.

Ten kluczowy wskaźnik efektywności odzwierciedla stopień, w jakim przedsiębiorstwa postrzegają łatwość przestrzegania regulacji rządowych i wymogów administracyjnych. Tendencja wzrostowa będzie odzwierciedlać stopień, w jakim UE i jej państwa członkowskie mogą wspólnie skutecznie zapewnić ramy prawne i administracyjne sprzyjające wzrostowi gospodarczemu.

Do monitorowania tego czynnika proponuje się następujący kluczowy wskaźnik efektywności:

	Kluczowy wskaźnik efektywności	Źródło	Cel	Najnowsze dostępne dane
17	Łatwość zapewnienia zgodności regulacyjnej	Tabela wyników jednolitego rynku	Wzrost	3,64 (2021 r.) 3,33 (2018 r.)

Wniosek

W obliczu silnej globalnej konkurencji i nowego kontekstu geopolitycznego nie należy nigdy uznawać konkurencyjności za rzecz oczywistą. Zasluguje ona na uwagę na najwyższym szczeblu politycznym. Zwracając na nowo uwagę na długoterminową konkurencyjność, Unia Europejska bierze odpowiedzialność za swoją atrakcyjność i pozycję w gospodarce światowej.

UE znajduje się w kluczowym momencie z punktu widzenia najbliższej dekady i aby Europa znalazła się na właściwej drodze ku przyszłości, konieczny jest wspólny wysiłek ze strony przedsiębiorstw i decydentów politycznych. Przedsiębiorstwa mają długoterminowe perspektywy i potrzebują dla swoich inwestycji przewidywalnych i konkurencyjnych warunków ramowych. To zdecyduje o tym, gdzie będzie miał miejsce przyszły wzrost gospodarczy.

W niniejszym komunikacie zwrócono uwagę na główne czynniki sprzyjające długoterminowej konkurencyjności. Czynniki te są ze sobą powiązane i nie ma jednej odpowiedzi na nasze obecne wyzwania. W stale zmieniającym się otoczeniu czynniki te będą mierzone z wykorzystaniem kluczowych wskaźników efektywności, celów i ram monitorowania, które zostały już opracowane w ramach polityk sektorowych⁵⁰, tabeli wyników jednolitego rynku, programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” oraz europejskiego semestru. Komisja zamierza co roku przedstawiać ich aktualizację w tabeli wyników jednolitego rynku i konkurencyjności. Mogą one zatem zapewnić skompilowaną ocenę stanu konkurencyjności UE na marcowe posiedzenie Rady Europejskiej oraz dla Parlamentu Europejskiego, a także stanowić bazę i pobudzać do dyskusji na temat wszelkich niezbędnych środków politycznych. Pomogą one również Komisji w jej codziennej pracy, a współprawodawcom – w ostatecznych pracach nad przepisami, które mają wpływ na konkurencyjność Europy. Zaangażowanie państw członkowskich na rzecz reform i spójne,

⁵⁰ Ramy zrównoważonego rozwoju, indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego, filar społeczny, tablica wyników innowacji i wiele innych narzędzi zapewniają bardziej szczegółowy obraz odpowiednich zmian w UE.

zdecydowane przesłania dla przedsiębiorstw poparte niezbędnymi inwestycjami i wdrożeniem umożliwią budowanie przyszłej konkurencyjności bazującej na sile Europy.

W międzyczasie Komisja będzie aktywnie monitorować swoje regulacje i oceniać, czy są one adekwatne do zakładanych celów, oraz modyfikować swoje podejście do regulacji tak, by bardziej sprzyjało ono innowacjom. Jasne ramy regulacyjne, wsparcie na rzecz kluczowych innowacji, wykwalifikowana siła robocza, a także ograniczenie – w miarę możliwości – wymogów w zakresie sprawozdawczości przyczynią się do kształtowania otoczenia biznesowego, które umożliwi przemysłowi UE rozwój w perspektywie długoterminowej.

Rada Europejska i Parlament Europejski proszone są o zatwierdzenie priorytetów określonych w niniejszym komunikacie i regularne podsumowywanie związanych z nimi postępów.

Załącznik – Kluczowe wskaźniki efektywności do monitorowania konkurencyjności przemysłu UE

Lp.	Kluczowy wskaźnik efektywności	Źródło	Opis	Cel	Najnowsza wartość
<i>Funkcjonujący jednolity rynek</i>					
1	Integracja na jednolitym rynku	Tabela wyników jednolitego rynku ⁵¹	Przepływy handlowe towarów i usług w UE jako odsetek unijnego PKB	Wzrost	23,5 % w przypadku towarów (2021 r.) 21,5 % w przypadku towarów (2020 r.) 6,75 % w przypadku usług (2021 r.) 6,5 % w przypadku usług (2020 r.)
2	Wskaźnik braku zgodności	Tabela wyników jednolitego rynku ⁵²	Mierzy liczbę transponowanych dyrektyw, w odniesieniu do których Komisja wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z nieprawidłową transpozycją	0,5 %	1,3 % (2021 r.)
<i>Dostęp do kapitału prywatnego i inwestycje</i>					
3	Inwestycje prywatne netto jako odsetek PKB	Tabela wyników jednolitego rynku ⁵³	Inwestycje prywatne są bezpośrednio związane z łatwością dostępu do kapitału prywatnego.	Wzrost	3,2 % (2021 r.) 2,6 % (2020 r.) 4,4 % (2019 r.)
4	Inwestycje z wykorzystaniem kapitału wysokiego ryzyka	Tabela wyników jednolitego rynku ⁵⁴	Postępy w tej dziedzinie są dobrym wskaźnikiem postępu w zakresie dostępu do kapitału prywatnego w ujęciu ogólnym.	Wzrost	0,48 % (2021 r.) 0,03 % (2018 r.)

⁵¹ [Integration of goods and services \[Integracja dóbr i usług\]](#) | Tabela wyników jednolitego rynku (europa.eu).

⁵² [Transposition \[Transpozycja\]](#) | Tabela wyników jednolitego rynku (europa.eu).

⁵³ [Economic resilience \[Odporność gospodarcza\]](#) | Tabela wyników jednolitego rynku (europa.eu).

			Ostatnio nastąpił postęp, ale jest on niewielki w porównaniu z poziomem międzynarodowym.		
Inwestycje publiczne oraz infrastruktura					
5	Inwestycje publiczne netto jako odsetek PKB	Baza danych AMECO ⁵⁵	Inwestycje publiczne odgrywają kluczową rolę w rozwijaniu i utrzymywaniu infrastruktury, na której opiera się działalność przedsiębiorstw, takiej jak infrastruktura energetyczna, transportowa lub łączność cyfrowa.	Wzrost	3,2 % (2022 r.)
Badania naukowe i innowacje					
6	Intensywność badań i rozwoju jako % PKB	Eurostat ⁵⁶	Całkowite wydatki na badania i rozwój (publiczne i prywatne)	>3 % po 2030 r.	2,26 % (2021 r.) 2,3 % (2020 r.) 2,22 % (2019 r.)
7	Liczba zgłoszeń patentowych ⁵⁷	Eurostat ⁵⁸	Patenty odzwierciedlają zdolność gospodarki do wykorzystywania wiedzy i wskazują przewagę konkurencyjną, którą można uzyskać dzięki innowacjom.	Wzrost	67 713 (2021 r.) 65 925 (2020 r.) 66 510 (2019 r.)
Energia					
8	Udział energii ze źródeł odnawialnych	Eurostat ⁵⁹	Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych (zgodnie z wnioskiem dotyczącym dyrektywy w sprawie energii odnawialnej)	45 % w 2030 r.	21,77 % (2021 r.) 22,04 % (2020 r.) 19,89 % (2019 r.)
9	Ceny energii elektrycznej dla odbiorców niebędących	Eurostat ⁶¹	Cena energii elektrycznej dla odbiorców przemysłowych stanowi dobry	Spadek, a następnie	0,1604 EUR za kWh (1. półrocze 2022 r.)

⁵⁴ [Access to finance \[Dostęp do finansowania\]](#) | [Tabela wyników jednolitego rynku \(europa.eu\)](#).

⁵⁵ https://ec.europa.eu/economy_finance/ameco_dashboard

⁵⁶ „Database - Science, technology and innovation - Eurostat” [Baza danych - Nauka, technika i innowacje - Eurostat] ([europa.eu](#)).

⁵⁷ Zgłoszenia patentowe do Europejskiego Urzędu Patentowego według kraju zamieszkania lub siedziby zgłaszających, widok domyślny w zbiorze danych Eurostatu.

⁵⁸ [Statistics \[Statystyki\]](#) | [Eurostat \(europa.eu\)](#) Internetowy kod danych: SDG_09_40.

⁵⁹ [Statistics \[Statystyki\]](#) | [Eurostat \(europa.eu\)](#) Internetowy kod danych: NRG_IND_REN.

	gospodarstwami domowymi ⁶⁰		wyznacznik przystępności cenowej energii.	stabilny poziom	0,0818 EUR (1. półrocze 2020 r.)
Obieg zamknięty					
10	Wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów	Eurostat ⁶²	Wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów mierzy udział materiałów odzyskanych i ponownie wprowadzonych do gospodarki w ogólnym zużyciu materiałów. Cel określony w Planie działania dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym: podwojenie w stosunku do 2020 r.	23,4 % do 2030 r.	11,7 % (2021 r.) 11,7 % (2020 r.)
Cyfryzacja					
11	Wskaźnik wykorzystania technologii cyfrowych w MŚP	Eurostat ⁶³	Odsetek przedsiębiorstw unijnych o co najmniej podstawowym poziomie korzystania z technologii cyfrowych. Poziom podstawowy wiąże się z korzystaniem z co najmniej czterech z dwunastu wybranych technologii cyfrowych (np. korzystanie z dowolnej technologii opartej na sztucznej inteligencji; odsetek sprzedaży w handlu elektronicznym stanowiący co najmniej 1 % całkowitego obrotu; itp.) zgodnie z definicją w programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”.	90 % do 2030 r.	69 % (2022 r.)

⁶¹ [Statistics \[Statystyki\] | Eurostat \(europa.eu\)](#) Internetowy kod danych: NRG_PC_205.

⁶⁰ Zakres IC, zużycie od 500 do 2000 MWh, widok domyślny w zbiorze danych Eurostatu.

⁶² [Statistics \[Statystyki\] | Eurostat \(europa.eu\)](#).

⁶³ „How digitalised are the EU’s enterprises?” [Stopień cyfryzacji przedsiębiorstw w UE] - Products Eurostat News - Eurostat (europa.eu).

12	Wprowadzanie technologii cyfrowych przez przedsiębiorstwa	Eurostat ^{64 65 66}	Odsetek europejskich przedsiębiorstw korzystających z usług w chmurze, dużych zbiorów danych oraz sztucznej inteligencji. Cel wyznaczony w programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”.	75 % do 2030 r.	Usługi w chmurze 41 % (2021 r.). 23,9 % (2018 r.) Duże zbiory danych 14,2 % (2020 r.) Sztuczna inteligencja 7,9 % (2021 r.)
<i>Edukacja i umiejętności</i>					
13	Coroczne uczestnictwo dorosłych w kształceniu i szkoleniu (kobiety i mężczyźni)	Badanie edukacji dorosłych/badanie aktywności ekonomicznej ludności ⁶⁷	Większy udział w szkoleniach będzie świadczył o dobrym postępie w zakresie rozwoju umiejętności sprzyjających zrównoważonej konkurencyjności (cel wyznaczony na szczycie w Porto, filar socjalny).	60 % do 2030 r.	37,4 % (2016 r.) ⁶⁸ Na podstawie badania edukacji dorosłych, które było w przeszłości przeprowadzane raz na 6 lat.
14	Wskaźnik zatrudnienia osób dorosłych	Eurostat ⁶⁹	Wzrost uczestnictwa w rynku pracy oznacza mniejszy niedobór siły roboczej, co zwiększa trwałą konkurencyjność (cel wyznaczony na szczycie w Porto, filar socjalny).	78 % do 2030 r.	73 % (2021 r.)

⁶⁴ [Statistics \[Statystyki\] | Eurostat \(europa.eu\)](#) Internetowy kod danych: ISOC_CICCE_USE. Wielkość przedsiębiorstwa: 10 osób zatrudnionych lub więcej.

⁶⁵ [Statistics \[Statystyki\] | Eurostat \(europa.eu\)](#) Internetowy kod danych: ISOC_EB_BD. Wielkość przedsiębiorstwa: 10 osób zatrudnionych lub więcej.

⁶⁶ [Statistics \[Statystyki\] | Eurostat \(europa.eu\)](#) Internetowy kod danych: ISOC_EB_AI. Wielkość przedsiębiorstwa: 10 osób zatrudnionych lub więcej.

⁶⁷ Wskaźnik ten będzie wdrażany począwszy od 2022 r., a dane będą dostępne co dwa lata.

⁶⁸ [Circabc \(europa.eu\)](#) Dane DG EMPL z badania edukacji dorosłych, z wyłączeniem „nadzorowanego szkolenia w miejscu pracy”.

⁶⁹ [Statistics \[Statystyki\] | Eurostat \(europa.eu\)](#) „Employment and activity by sex and age – annual data” [Zatrudnienie i aktywność według płci i wieku – dane roczne]
Internetowy kod danych: LFSI_EMP_A.

15	Specjaliści w dziedzinie ICT (kobiety i mężczyźni)	Eurostat ^{70 71}	Wskaźnik ten, jeden z celów programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”, służy do pomiaru postępów w kierunku osiągnięcia celu, jakim jest dysponowanie odpowiednio liczną siłą roboczą specjalizującą się w rozwoju i wdrażaniu technologii cyfrowych.	20 mln do 2030 r.	8,5 mln ⁷² (2021 r.) Odsetek kobiet 19,1 % (2021 r.) 17,8 % (2019 r.)
Handel i otwarta strategiczna autonomia					
16	Handel z resztą świata (jako odsetek PKB)	Roczne sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku (ASMR) ⁷³	Przepływy handlowe towarów i usług w ramach wymiany z resztą świata jako odsetek unijnego PKB	Wzrost	21,5 % (2021 r.) 20,2 % (2020 r.) ⁷⁴
Obciążenie regulacyjne					
17	Łatwość zapewnienia zgodności regulacyjnej	Tabela wyników jednolitego rynku ⁷⁵	Postrzeganie przez przedsiębiorstwa wynikające z odpowiedzi na pytanie: „Jak oceniają Państwo łatwość przestrzegania w Państwa kraju regulacji rządowych i wymogów administracyjnych (np. zezwolenia, sprawozdawczość, prawodawstwo)? (1 = zbyt złożone; 7 = niezwykle łatwe)” w badaniu dotyczącym globalnego indeksu konkurencyjności Światowego Forum Ekonomicznego.	Wzrost	3,64 (2021 r.) 3,33 (2018 r.)

⁷⁰ [Statistics \[Statystyki\] | Eurostat \(europa.eu\)](#) Zatrudnieni specjaliści w dziedzinie ICT, procent całkowitego zatrudnienia. Internetowy kod danych: ISOC_SKS ITSPT.

⁷¹ [Statistics \[Statystyki\] | Eurostat \(europa.eu\)](#) Zatrudnieni specjaliści w dziedzinie ICT według płci. Internetowy kod danych: ISOC_SKS ITSPS.

⁷² Szacunki. Podstawa obliczeń: 189,7 mln osób zatrudnionych w 2021 r. „[Employment - annual statistics - Statistics Explained](#)” [Zatrudnienie – statystyki roczne – [Statistics Explained](#)] (europa.eu).

⁷³ [ASMR 2023.pdf \(europa.eu\)](#) Rys. 1.

⁷⁴ Światowy handel towarami i usługami – przegląd – [Statistics Explained \(europa.eu\)](#).

⁷⁵ [Responsive administration and burden of regulation \[Przychylna administracja i obciążenie regulacyjne\] | Tabela wyników jednolitego rynku \(europa.eu\)](#).

